

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Semana a členov senátu JUDr. Anny Markovej, JUDr. Aleny Priecelovej, JUDr. Petra Dukesa a JUDr. Beaty Miničovej, v právnej veci žalobcu: **C. C. C., a. s., F., N.**, IČO: X., zastúpeného: Advokátskou a známkovou kanceláriou, s. r. o., P., T., IČO: X., v mene ktorej koná JUDr. A. K. – advokátka, proti žalovaným: **1/ F. K.**, bytom M..M., **2/ M. S.**, rod. K., bytom M..M., **3/ D. K.**, rod. K., bytom M..M., **4/ B. Z.**, bytom M..M., **5/ E. B.**, rod. E., bytom M..M., všetci zastúpení: JUDr. R. F., advokátkou, H., Š., **o zaplatenie 188 135,44 eur (5 667 768,20 Sk)**, vedenej na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 20Cb/97/1998, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Obo/135/2008-557 zo dňa 28. októbra 2009, právoplatného dňa 7. januára 2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolací súd **m e n í** rozsudok odvolacieho tak, že rozsudok súdu prvého stupňa sa **p o t v r d z u j e**.

Žalovaní v 1. až 5. rade sú povinní solidárne zaplatiť žalobcovi trovy dovolacieho konania v sume 22 576,18 eur.

Trovy odvolacieho konania žalobcovi nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Trnave, ako súd prvého stupňa, rozsudkom č. k. 20Cb/97/1998-487 zo dňa 12. 01. 2005 v spojení s opravným uznesením č. k. 20Cb/97/1998-493 zo dňa 21. 02. 2005, uložil žalovaným v 2. a 3. rade povinnosť zaplatiť každá po 227 665,- Sk istiny žalobcovi a žalovaným v 1., 4., a 5. rade povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne 5 212 438,20 Sk istiny, úroky vo výške 3 393 313,60 Sk, do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP tak, že neúspešných žalovaných v 1. až 5. rade zaviazal k náhrade trov konania úspešnému žalobcovi v sume 636 883,- Sk do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Súd prvého stupňa, rozhodujúc vo veci znova v intenciách zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu, ktorý nespochybnil úverové i ručiteľské zmluvy a vyhlásil ich za platné, doplnil dokazovanie len v časti týkajúcej sa výšky uplatneného nároku a úrokov. Svoj rozsudok odôvodnil odkazom na ustanovenia § 303, § 306 ods. 1 Obchodného zákonníka, § 524 ods. 2 a § 528 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako aj zisteným skutkovým stavom, z ktorých ustálil, že na spoločnosť F. M. F., s. r. o., M., ktorej boli poskytnuté úvery, bol vyhlásený konkurz, ktorý bol pre nedostatok majetku zrušený, čo preukázalo splnenie zákonnej podmienky, podľa ktorej, ak dlžník svoj splatný záväzok nesplnil, nastáva povinnosť ručiteľa plniť záväzok namiesto dlžníka. Konštatoval, že táto skutočnosť potvrdila, že žalovaní v 1. až 5. rade, ako ručiteľia, sú pasívne legitimovaní pre dané konanie, i keď pôvodná žalovaná v 2. rade zomrela a namiesto nej súd do konania pribral jej dedičky, terajšie žalované v 2. a 3. rade. Keďže v zmysle § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka dedič zodpovedá za poručiťove dlhy do výšky ceny nadobudnutého dedičstva, prvostupňový súd zistil rozsah a hodnotu dedičstva nadobudnutého žalovanými v 2. a 3. rade po zomretej pôvodnej žalovanej v 2. rade z právoplatného rozhodnutia, ktorým sa dedičské konania po nej skončilo, ktoré činilo 910 610,- Sk.

Prvostupňový súd mal za preukázané, že Zmluvou o postúpení pohľadávok uzatvorenou formou notárskej zápisnice N 236/2002, Nz 228/2002, zo dňa 05. 09. 2002, medzi pôvodným žalobcom S., a. s., a spoločnosťou C. C. C., a. s., došlo k postúpeniu pohľadávok z úverovej zmluvy uplatnenej v predmetnom konaní. Z jej obsahu vyplýva, že predmetom postúpenia sú pohľadávky špecifikované v prílohách č. 1a, 1b a 1c, kde príloha 1b s poradovým číslom 20 preukazuje postúpenie úveru zo zmluvy č. 539/1993, a postúpenie úveru zo zmluvy č. 538/1993 bolo preukázané Zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 19.

11. 2003. Poznamenal, že v súlade s obsahom úverových zmlúv, mohol veriteľ od nich odstúpiť, a v takom prípade by mu vznikol nárok na dohodnuté sankčné úroky vo výške 1 % z nevyčerpanej sumy úveru. Na margo toho uviedol, že žalobca v konaní nepreukázal splnenie podmienok pre odstúpenie od zmlúv. Z toho dôvodu upravil špecifikáciu svojho nároku v časti príslušných úrokov a žiadal uhradiť z úverovej zmluvy č. 538/1993 nesplatenú istinu vo výške 4 550 000,- Sk a 29 % úrok z nesplatennej istiny vypočítaný v čiastke 444 545,90 Sk ako úrok podľa zmluvne dohodnutej úrokovej sadzby 4 % nad základnú sadzbu, ktorá bola 14,5 % zvýšená podľa článku IV/4 písm. b) o ďalších 14,5 %, t. j. celkom 29 %. Okrem toho si žalobca uplatnil aj nárok na úroky vo výške 19,3 % vypočítané v sume 2 497 671,20 Sk uplatňovaných z dôvodu zvýšenia základnej sadzby na 14,5 %, upravil z pôvodnej úrokovej sadzby 4 % nad základnú sadzbu 14,5 % na úrokovú sadzbu 19,3 %. Totožný postup výpočtu dlhu si uplatnil i pri nároku z úveru č. 539/1993, kde vzniklo žalobcovi právo na zaplatenie nesplatennej istiny vo výške 1 117 768,20 Sk, k tomu zmluvné úroky vo výške 249 401,50 Sk, keď úroky v zmluve boli dohodnuté pri úrokovej sadzbe 3,5 % nad základnú sadzbu, ktorá bola podľa Národnej banky Slovenska vo výške 14,5 %, a k tomu sankčné úroky vypočítané vo výške 29 % (14,5 % zvýšené podľa čl. IV/4 písm. b/ o ďalších 14,5 %) z nesplatennej splátky istiny v sume 201 695,- Sk. Proti nárokom žalobcu žalovaní namietali, že isté čiastky z jednotlivých úverov splácali viacerými platbami, ktoré presne nešpecifikovali. Žalobca predložil podrobnú špecifikáciu svojho nároku, ktorým preukázal, že akceptoval splátky úveru realizované dlžníkom priebežne, a o tieto výšku poskytnutej úverovej istiny i znižoval.

Na úver č. 538/1993, ktorý bol vyčerpaný v plnej výške 5 000 000,- Sk v priebehu mesiaca november 1993, bola do vyhlásenia konkurzu na dlžníka v splátkach uhradená suma celkom 1 058 638,70 Sk, o ktorú bola čiastočne znižovaná istina a upravované v zmluve dohodnuté úroky tak, že výška nezaplateného úveru bola ku dňu vyhlásenia konkurzu (04. 07. 1997) 4 550 000,- Sk, úroky z nezaplatennej istiny 444 545,90 Sk a úroky z úveru 2 497 671,20 Sk.

Na úver č. 539/1993 vyčerpaný počas obdobia november 1993 až január 1994, bola do vyhlásenia konkurzu vrátená suma 3 880,- Sk, na úroky dlžník zaplatil 3 468,50 Sk a na istinu 475 991,40 Sk, čo bolo v uplatnenom nároku akceptovateľné a výška nezaplateného úveru ku dňu 04. 07. 1997 činila 1 117 768,20 Sk, úroky z nesplatennej istiny 201 695,- Sk a úroky z úveru 249 401,50 Sk.

Z uvedeného výpočtu dlhu súdu prvého stupňa vyplynulo, že veriteľ plnenia

uhrádzané dlžníkom, či už z predaja jeho majetku alebo iným spôsobom, pri výpočte konečného dlhu úveru aj nároku na zmluvné úroky i sankčné úroky, akceptoval, podrobne ich rozpísal v špecifikácii doplnenej do spisu. Žalovaní tento výpočet ničím konkrétnym nespochybnili a súdu nepredložili dôkazy o tvrdení, že uhradili aj iné sumy, než ktoré predložil žalobca. Námietky žalovaných o tom, že pôvodný dlžník z úverov nemal možnosť fyzicky disponovať majetkom, pretože ho celý odovzdal veriteľovi úveru, ktorý sa mal starať o to, aby dlhy nenarastali, nevzal súd do úvahy dôvodiac tým, že dobrovoľným odovzdaním majetku dlžníka veriteľovi nedošlo ku zmenám v podmienkach úverových a ručiteľských zmlúv, ani nezanikla dlžníkova povinnosť, a práve vyhlásením konkurzu na spoločnosť F. M. F. s. r. o., ktorý bol z dôvodu nedostatku majetku zrušený, nastúpila povinnosť plnenia podľa § 306 ods. 1 Obchodného zákonníka. Prvostupňový súd sa nestotožnil ani s tvrdením žalovaných, že sa mal žalobca uspokojiť z konkurznej podstaty spoločnosti F. M. F. s. r. o., keď tento po vyhlásení konkurzu prešiel do správy správcu konkurznej podstaty, ale spoločnosť žiadny majetok nemala. Nepovažoval za dôležité vykonanie dôkazu výsluchom zástupcov spoločnosti, ktorá strážila majetok dlžníka z úverov, pretože mal za to, že by sa tým len predĺžilo konanie, avšak na povinnosti zaplatiť dlhy z úverov by ich výpovede nič nezmenili, najmä z dôvodu, že dlžník mal zmluvnú i zákonnú povinnosť úvery riadne splácať a zároveň sa starať o svoj majetok.

Záverom ustálil, že výška čiastočného uspokojenia pohľadávok na úvery z dôvodu ich plnenia bola žalobcom v rámci špecifikácie preukázaná, od dlhu odrátaná, a žalovaní žiadne konkrétne čiastky ako dôkaz plnenia nepredložili s odôvodnením, že štatutárni zástupcovia spoločnosti F. M. F., s. r. o., nemali už vedomosti o tom, ako sa z ich majetkom ďalej nakladalo. Preto považoval nárok žalobcu na vrátenie z úveru poskytnutého plnenia, i na zaplatenie dohodnutých úrokov a sankčných úrokov, v súlade so zmluvami, za opodstatnený, a v rozsahu uvedenom vo výroku rozsudku mu vyhovel, keď žalované v 2. a 3. rade, ako dedičky po ručiteľke, zaviazal k plneniu len do výšky zdedeného majetku, a ostatných žalovaných spoločne a nerozdielne ku zvyšku.

Na odvolanie žalovaných Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, rozsudkom č. k. 2Obo/135/2008-557 zo dňa 28. októbra 2009, právoplatného dňa 7. januára 2010, napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zmenil podľa § 220 OSP tak, že žalobu zamietol. K náhrade trov prvostupňového, odvolacieho a dovolacieho konania zaviazal

neúspešného žalobcu v sume 35 072,46 eur (1 056 595,- Sk) v prospech úspešných žalovaných.

Odvolaací súd vytkol odvolateľom, že odvolanie sa málo zaoberá tým, čo žalovaný považuje za najpodstatnejšie, a to postúpením pohľadávky. V tom videl zásadný rozpor medzi účastníkmi, ale aj odvolacím súdom. Odkazujúc na znenia ustanovení § 524 až § 530 Občianskeho zákonníka pojednávajúcich o zmene v osobe veriteľa a § 546 až § 550 Občianskeho zákonníka upravujúcich ručenie, konštatoval, že postupca postupníkovi (žalobcovi) postúpil iba pohľadávku, pričom nič iné ani sám žalobca netvrdí. Prezentoval názor, že ak veriteľ postúpil aj ručiteľský záväzok (čo zákon pozná), tak to bolo treba v zmluve o postúpení aj nazvať. Aj keď ju tak nenazval, tak s ňou nakladal, a súd ju musí považovať za ručiteľský záväzok. O tom, že zákon taký postup nepripúšťa, nemožno pochybovať. V tom videl dôvod na zamietnutie žaloby s vysloveným dodatkom, že jeden oddiel Občianskeho zákonníka nemení ani neupravuje iný oddiel.

Na margo právneho názoru vysloveného odvolacím súdom v rozhodnutí 1MOBdoV/7/2008, že za zmenu spoločenskej zmluvy v zmysle § 141 Obchodného zákonníka je treba považovať aj zmenu sídla spoločnosti, uviedol, že s tým možno len súhlasiť, ale obdobne aj konštatovať, že ak dôjde k zmene veriteľa pri úverovej zmluve, dochádza aj k zmene v ručiteľskom záväzku, ktorý bol prijatý v prospech veriteľa úverovej zmluvy. Teda, že jeden oddiel Občianskeho zákonníka nemení iný oddiel, ale že tento možno meniť len novým záväzkom alebo zmenou dodatkom pôvodného záväzku, za účasti dotknutých osôb. Na tomto príklade ilustroval, že v danom prípade k takémuto postupu nedošlo. Odvolaciemu súdu vyvstal ešte jeden právny problém, a to, že postupník postúpením získal pohľadávku odplatne za podstatne nižšiu nominálnu hodnotu, ako ju mal postupca. V tejto súvislosti zdôraznil, že niet takého právneho ustanovenia, ktoré by postupníka na taký postup oprávňovalo. Vyslovil presvedčenie, že len súčasne s konaním o pohľadávke mohol veriteľ uplatniť práva z ručiteľskej zmluvy. Zánikom pohľadávky alebo dlžníka zanikli aj práva zo zabezpečenia. Za nelogické označil, aby sa zabezpečoval nejestvujúci záväzok, alebo zabezpečovací záväzok zostal, keď hlavný záväzok zanikol. Aj za súčinnosti pôvodného veriteľa (postupcu) bol na dlžníka vyhlásený konkurz, kde uplatnil svoju pohľadávku aj predchodca žalobcu, ako konkurzný veriteľ. V rámci konkurzného konania uspokojená nebola a dlžník stratil právnu subjektivitu (bol vymazaný z obchodného registra). To zmenilo aj postavenie ručiteľa, totiž už teraz vie, že nebude môcť realizovať právo dané mu podľa § 550

Občianskeho zákonníka pri splnení dlhu. Pôvodný účastník zmluvy (veriteľ), s tým, ako budú zabezpečené jeho nároky, súhlasil, nič iné neuplatňoval a neuplatňuje. Mohol tak urobiť jedine on, pokiaľ by tu boli splnené podmienky, ktoré splnené neboli.

Za nesprávny označil názor pri výklade ustanovenia § 524 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého s postúpenou pohľadávkou prechádza na postupníka aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené. Zdôraznil, že pohľadávka je aj nehmotnou vecou, a čo je jej príslušenstvom, rieši ustanovenie § 121 ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka, pričom pohľadávku možno postúpiť ako nehmotnú vec. Podľa názoru odvolacieho súdu, v tomto spore zostala nezodpovedanou otázka, čo sa rozumie pod „všetky práva s ňou spojené“ (§ 524 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Sú to práva spojené priamo s pohľadávkou, teda napr. čas a miesto plnenia, splátkový kalendár, dohodnutá mena a pod., teda práva spojené s pohľadávkou, a nie s jej zabezpečením. V tomto smere sa žalobca odvoláva na ustanovenia Obchodného zákonníka. Odvolací súd poznamenal, že Obchodný zákonník tieto vzťahy nerieši inak, len ich upresňuje. Ak by sme, podľa mienky odvolacieho súdu, pripustili, že ich rieši inak, dospeli by sme k takej absurdite, že Obchodný zákonník odporuje Občianskemu zákonníku. Pritom Obchodný zákonník, ako špeciálny predpis, priamo odkazuje na použitie Občianskeho zákonníka, ak príslušný právny vzťah neupravuje Obchodný zákonník (§ 1 ods. 2 Obchodného zákonníka). Zdôraznil tiež, že tzv. „postúpenie“ je občianskoprávny inštitút hmotnoprávny a Obchodný zákonník na tom nič nemení, pričom žalovaný so žalobcom nikdy nebol v obchodnoprávnom vzťahu. Objasnil, že ak dochádza k zmene dohody pri zabezpečovaní pohľadávky, vyžaduje sa zmena príslušnej zabezpečovacej zmluvy, a k tomu môže dôjsť len so súhlasom všetkých účastníkov zmluvy. Nezáleží na tom, že ide o akcesorický záväzok. Aj ustanovenia hovoriace o tom, že postupca má oznámiť postúpenie tomu, kto pohľadávku zabezpečoval, možno vyložiť podľa odvolacieho súdu skôr tak, že ak s prenesením svojho zabezpečovacieho záväzku nebude súhlasiť, zanikne aj tento jeho záväzok. Uviedol, že tento výklad uvádza žalovaný len kvôli tomu, že žalobca si pletie pojmy, a to ručiteľskú zmluvu a pohľadávku, ako aj použitie práva, konkrétne Obchodného zákonníka.

Odvolací súd vyslovil právne závery, že predmetom sporu nebola pohľadávka, ale izolovane ručiteľská zmluva bez súvislosti s pohľadávkou, a len na predmet sporu sa mohol súd zamerať. Žalovaný nikdy so žalobcom nebol v žiadnom obchodnom vzťahu. Žalobca pre tento spor nie je aktívne legitimovaný. Súhlasne s právnym názorom dovolacieho súdu

vysloveným v tejto veci v rozhodnutí č. k. 1ObdoV/30/2006-541 zo dňa 30. júna 2008, ktorým dovolací súd zrušil skorší zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (č. l. 508) a vec mu vrátil na ďalšie konanie, uzavrel, že pri úverovej zmluve ide o tzv. „absolútny obchod“ (§ 263 ods. 1 Obchodného zákonníka), ale za stavu, ku ktorému došlo, nie sú naplnené znaky absolútneho obchodu, pretože nároky nie sú uplatňované z úverovej zmluvy.

Za zaujímavý právny problém označil zodpovednosť dedičov ručiteľov za zdedené dlhy do výšky nadobudnutého dedičstva s aplikáciou na tento spor. Z úpravy dedičského práva v siedmej časti Občianskom zákonníka vyplýva, že predmetom dedenia sú majetkové hodnoty. Prechod majetkových práv (napr. autorských), na ktoré vzniká dedičovi nárok, je upravený v iných zákonoch. Do niektorých práv môže dedič vstúpiť tým, že na neho prejdú sukcesiou (singulárnou alebo univerzálnou), ale nie dedením. Aplikáciou uvedeného na súdenu vec vyslovil, že voči poručiteľovi, ako ručiteľovi, veriteľ mal nárok a nie pohľadávku. Dedič na vyhlásení poručiteľa nemôže nič meniť, ručiteľské vyhlásenie, ako záväzok, nie je predmetom dedenia. Veriteľ ho ani neprihlásil do dedičstva ako dlh, a sotva tu možno v rámci dedičského konania pretvoriť ručiteľský záväzok poručiteľa na dlh dediča. Ak áno, treba uviesť ustanovenie zákona, ktoré to umožňuje. Nesporne ručiteľ pri ručiteľskom záväzku ide do rizika, ale tak isto ide do rizika aj veriteľ a postupník. Jednotlivé prípady, ktoré môžu nastať, treba ošetriť už pri úverovej zmluve a ručiteľskom záväzku, ale nemožno ich vyvodiť v prospech účastníka bez zákonného alebo zmluvného pokrytia. Veriteľ prestal byť účastníkom (zbavil sa účasťstva), keď aj naďalej podniká. Postupník vstúpil do konania na základe hmotnoprávneho nároku vyplývajúceho z postúpenia pohľadávky, a v rámci postúpenia, nároky z úverovej zmluvy nemožno riešiť, keďže účastník úverovej zmluvy nie je účastníkom konania. Pre uvedené dôvody odvolací súd opätovne žalobu zamietol.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonnej lehote dovolanie žalobca. Prípustnosť dovolania odvodil z ustanovenia § 238 ods. 1 OSP (dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej) a súčasne aj z ustanovenia § 238 ods. 2 OSP (dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci). Dovoláním napadol výrok odvolacieho súdu v celom rozsahu a dovolanie odôvodnil ustanovením § 241 ods. 2 písm. c) OSP tvrdiac, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolateľ namietal, že odvolací súd týmto dovolaním napadnutým rozsudkom už druhýkrát zamietol žalobu, pričom v odôvodnení konštatoval v prvom prípade, že „právo z ručiteľských dohôd nesvedčí žalobcovi“, a v druhom, týmto dovolaním napádanom prípade, súc viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, toto svoje tvrdenie zopakoval a svoje odôvodnenie rozšíril. Mal za to, že odvolací súd v rámci svojho rozhodovania opätovne, napriek rozšírenému odôvodneniu, nesprávne právne posúdil postavenie súčasného žalobcu keď tvrdil, že mu právo z ručiteľských zmlúv nesvedčí, nakoľko na súčasného žalobcu, ako postupníka, neprešli práva postupcu voči žalovaným ako ručiteľom v žalovaných záväzkových vzťahoch.

Podľa názoru dovolateľa, odvolací súd nebral do úvahy ustanovenie § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka a kritike podrobil aj jeho tvrdenie, že nejde o právny vzťah spravujúci sa Obchodným zákonníkom. Na margo upriamania pozornosti odvolacím súdom na rozhodnutie sp. zn. 1MObdoV/7/2008 (zmena sídla = zmena spoločenskej zmluvy) vyslovil domnienku o nemožnosti spájať toto rozhodnutie o mimoriadnom dovolaní s rozoberaným problémom v tejto právnej veci. K nesúhlasu odvolacieho súdu s názorom pri výklade ustanovenia § 524 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v súvislosti s ktorým odvolací súd zastáva názor, že „všetkými právami spojenými s pohľadávkou“ nie sú práva spojené s jej zabezpečením, dovolateľ uviedol, že v tomto smere sa plne stotožňuje s názorom vysloveným dovolacím súdom v predmetnej veci.

Ďalej poukázal na neopodstatnenosť tvrdenia odvolacieho súdu, že niet takého právneho ustanovenia, ktoré by postupníka oprávňovalo na to, aby odplata za postúpenú pohľadávku bola podstatne nižšia ako nominálna hodnota pohľadávky. Oponoval interpretáciou ustanovenia § 527 ods. 1 Občianskeho zákonníka pojednávajúceho o prípadnej odplatnosti postúpenia pohľadávky a na to nadväzujúcich účinkoch (právach a povinnostiach), ktorý potvrdzuje, že postúpenie pohľadávky môže byť aj bezodplatné. Z toho potom vyplýva, že je na účastníkoch zmluvného vzťahu, akú odplatu si dohodnú, ak je ich vzťah v prípade postúpenia pohľadávky odplatný. Na obhájenie dodal, že postúpenie pohľadávky je často práve obchodnou záležitosťou pri obchodnej činnosti, napr. forfaitingových a factoringových spoločností, resp. subjektov zaoberajúcich sa vymáhaním pohľadávok. Postúpením pohľadávky na nich si postupca odbremeni účtovnú evidenciu od neuhradených pohľadávok, za čo je ochotný zaplatiť istú odplatu subjektu, ktorý tzv. „nezdravú“ pohľadávku odkupuje. Odplata je logická aj v prípade tzv. „zdravej“ pohľadávky,

postupca totiž získa úhradu pohľadávky skôr, ako by to bolo, ak by ju musel sám vymáhať, t. j. rozdiel medzi odplatom a nominálnou hodnotou pohľadávky pokrýva tieto ušetrené náklady postupcu. Dôvodil, že aj pre takýto v praxi častý, ak nie najčastejší, pohľad pri používaní inštitútu postúpenia pohľadávky, je na dohode strán a zákon výslovne neupravuje, ale ani nezakazuje, aká bude odplata za postúpenie pohľadávky. Dovolateľ mal preto za to, že tu nemožno uvažovať o prípadnej neplatnosti postúpenia práve z dôvodu, že by zákon neumožňoval dohodnúť odplatu aj podstatne nižšiu ako nominálnu hodnotu pohľadávky.

K námietke odvolacieho súdu, že uplatnenie práv z ručiteľskej zmluvy bolo možné uplatniť len súčasne s konaním o pohľadávke ručením zabezpečenej, uviedol, že takúto povinnosť veriteľ nemá odkazujúc na komplexnú právnu úpravu ručenia obsiahnutú v ustanoveniach § 303 až § 312. Táto viaže vznik ručenia na jednostranné písomné vyhlásenie ručiteľa adresované veriteľovi, že ho uspokojí, ak dlžník voči nemu nesplnil určitý záväzok. Takéto vyhlásenie, ktorého platnosť je priamo zo zákona podmienená jeho písomnou formou, musí okrem obligatórnych obsahových náležitostí spĺňať všeobecné náležitosti právneho úkonu predpísané zákonom (§ 34 Občianskeho zákonníka). V súdnej veci je, podľa neho, zrejmé, že záväzky ručiteľov sú bez vady a prešli na nadobúdateľa pohľadávky v celom rozsahu. Na ozrejmienie dodal, že veriteľ vymáhal dlh aj od samotného dlžníka, ktorý však nebol schopný dlh uhradiť. Medzičasom dlžník zanikol, to však neznamená automaticky zánik samotného záväzku, a teda aj zánik jeho zabezpečenia. Aj v prípade, ak by bol dlžník fyzickou osobou, záväzok by zanikol iba ak by išlo obsahom o plnenie, ktoré mal vykonať dlžník (§ 579 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Zabezpečený (hlavný) záväzok v danom prípade nezanikol zánikom dlžníka, preto naďalej trvá aj ručiteľský záväzok. Zánik dlžníka mal za následok, že nedošlo k uspokojeniu pohľadávky dlžníkom voči veriteľovi, čo len potvrdzuje nárok na uplatnenie ručiteľského záväzku. Dovolateľ je toho názoru, že ak by postúpením pohľadávky neprechádzali na postupníka aj zabezpečovacie záväzky, nemohlo by potom platiť ďalej ani napr. záložné právo. Ide tu o obdobnú situáciu a zabezpečovacie záväzky by pri výklade odvolacieho súdu stratili charakter zabezpečenia, resp. inštitút zmeny záväzku v subjekte na základe dohody účastníkov by stratil význam. Tento názor odprezentoval aj s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1ObdoV/83/2005, podľa ktorého k postúpeniu pohľadávky zabezpečenej ručením nie je potrebný súhlas ručiteľa.

V korelácii na úsudok odvolacieho súdu, že smrťou pôvodného ručiteľa zanikol jeho záväzok, poukázal na to, že záväzok dlžníka, jeho povinnosť plniť namiesto veriteľa, vznikol a uplatnenie práva veriteľa voči ručiteľovi na toto plnenie sa realizovalo ešte pred smrťou ručiteľa.

V nadväznosti na nesprávny výklad ustanovení § 303 a nasl., najmä § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka, a § 524 ods. 2 v spojení s § 528 ods. 1 Občianskeho zákonníka, odvolacím súdom, dovolateľ záverom upozornil, že aj podľa výkladu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ÚS 31/04) a medzinárodnoprávných zásad, je právo na spravodlivý súdny proces, právo vlastniť majetok a právo na nakladanie s majetkom (t. j. aj s pohľadávkami) jedným zo základných práv, a ani výklad právnych predpisov nemá do tohto práva zasahovať spôsobom, ako by to nastalo v prejednávanej veci.

Dovolacím petitom sa žalobca domáhal zrušenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a vrátenia mu veci na ďalšie konanie. Zároveň žiadal odložiť vykonateľnosť dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu. Súčasťou bol návrh podľa § 151 ods. 1 vety prvej OSP na náhradu trov dovolacieho konania (bez ich špecifikácie).

K dovolaniu žalobcu sa vyjadrili žalovaní v 1. až 5. rade prostredníctvom svojej právnej zástupkyne. Považujúc napadnutý rozsudok odvolacieho súdu za správny a zákonný, navrhli dovolanie žalobcu zamietnuť podľa § 243b ods. 1 OSP a rozhodnúť o trovách dovolacieho konania tak, že k ich náhrade dovolací súd zaviazá neúspešného žalobcu v sume 3 843,16 eur za 1 úkon právnej služby (vyjadrenie k dovolaniu).

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 OSP), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 OSP), ktorého člen za neho konajúci má právnické vzdelanie (§ 241 ods. 1 OSP), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1, ods. 2 OSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné, a preto je potrebné dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmeniť podľa § 243b ods. 2 veta druhá OSP tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 OSP).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 OSP platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 OSP) alebo rozsudok odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 OSP), alebo rozsudok odvolacieho súdu potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 OSP). V prejednávanej veci je dovolanie prípustné v zmysle § 238 ods. 1 OSP, nakoľko žalobca podal dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, ako aj v zmysle § 238 ods. 2 OSP, pretože sa jedná o rozsudok odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

Odchýlenie sa od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci je evidentné z dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd, nerešpektujúc právny názor dovolacieho súdu vyslovený v tejto veci rozhodnutím č. k. 1ObdoV/30/2006-541 zo dňa 30. júna 2008, už v poradí druhýkrát zmenil rozsudok Krajského súdu v Trnave, ako súdu prvostupňového, č. k. 20Cb/9/1998-487 zo dňa 12. januára 2005, tak že žalobu zamietol, pričom v odôvodnení iba zopakoval a rozšíril svoj právny názor vyslovený už vo svojom temporálne skoršom zmeňujúcom rozsudku č. k. 2Obo/106/2005-508 zo dňa 9. novembra 2005, ktorým žalobu taktiež zamietol z identických dôvodov.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá OSP, ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 OSP (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 OSP, ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 OSP. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a) až g) tohto ustanovenia. Ak je totiž konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a) až g) OSP, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 OSP vylúčené. V danej veci nebola dovolaťom namietaná žiadna z väd konania v zmysle § 237

OSP, a ani dovolací súd v rámci svojej úradnej povinnosti nezistil, že by dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vykazoval niektorú z vád uvedených § 237 OSP.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 OSP vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane vecného vymedzenia. Viazanosť dovolacími dôvodmi sa prejavuje tým, že dovolací súd je oprávnený preskúmať len tie skutkové a právne otázky, ktoré dovolateľ v dovolaní namieta.

Žalobca v dovolaní poukazuje na existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c) OSP, t. j. že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

V danom prípade je daná existencia dovolacieho dôvodu v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) OSP.

Pod nesprávnym právnym posúdením veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) OSP sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O takýto prípad ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak súd aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil. Nesprávne právne posúdenie môže byť spôsobilým dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok rozhodnutia odvolacieho súdu.

Odvolací súd v dovolaní napadnutom rozsudku opätovne (keďže rozhodol totožne ako v prvom prípade), napriek rozšírenému odôvodneniu, nesprávne právne posúdil zistený skutkový stav ohľadne postavenia súčasného žalobcu, keď uzavrel, že mu právo z ručiteľských zmlúv nesvedčí dôvodiť tým, že na súčasného žalobcu, ako postupníka, neprešli práva postupcu voči žalovaným, ako ručiteľom, v žalovaných záväzkových vzťahoch.

Podľa § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka, pri postúpení zabezpečenej pohľadávky prechádzajú práva z ručenia na postupníka v čase, keď postúpenie oznámil ručiteľovi postupca alebo preukázal postupník.

V danom prípade spočíva nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom na jeho omyle pri aplikácii práva na zistený skutkový stav tým, že nevzal do úvahy ustanovenie § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka a nenáležite vyslovil, že sa jedná o právny vzťah nespravujúci sa Obchodným zákonníkom. Odvolací súd tvrdil, že došlo len k postúpeniu

pohľadávky, ale nie aj ručiteľského záväzku, keďže také niečo zákon nepozná. Táto skutočnosť, že zákon presne nevymedzuje možnosť postúpenia ručiteľského záväzku, bola odvolacím súdkom vyhodnotená ako dôvod na zamietnutie žaloby.

Dovolací súd, súhlasne s názorom dovolateľa i dovolacieho súdu už vysloveného v tejto veci, konštatuje, že v danom prípade ide o právny vzťah spravujúci sa Obchodným zákonníkom. Podľa ustanovenia § 261 ods. 4 Obchodného zákonníka, touto časťou zákona (t. j. treťou časťou - obchodné záväzkové vzťahy) sa spravujú aj vzťahy, ktoré vznikli pri zabezpečovaní plnenia záväzkov v záväzkových vzťahoch, ktoré sa spravujú touto časťou zákona podľa predchádzajúcich odsekov, ako aj záložné právo k nehnuteľnostiam pri zabezpečení práv spojených s dlhopismi a záložné právo k cenným papierom v rozsahu ustanovenom osobitným zákonom. Keďže sa v zmysle ustanovenia § 261 ods. 4 Obchodného zákonníka treťou časťou tohto zákona spravujú aj zabezpečovacie vzťahy (t. j. aj ručenie), bolo potrebné aplikovať na tento právny vzťah citované ustanovenie § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka. Vzťahy, ktoré vznikajú pri zabezpečovaní záväzkov z úverovej zmluvy, sa spravujú ustanoveniami Obchodného zákonníka. Použitie Obchodného zákonníka na tieto vzťahy nemôžu účastníci dohodou vylúčiť. Pre vznik povinnosti splniť dlh ručiteľom je rozhodujúce, že dlžník napriek výzve veriteľa v primeranej lehote splatný dlh nesplnil. Tieto skutočnosti, ako záväzný právny názor, vyslovil v predmetnej veci už dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia č. k. 1ObdoV/30/2006-541 zo dňa 30. júna 2008. Napriek viazanosti odvolacieho súdu týmto právnym názorom dovolacieho súdu v súlade s ustanovením § 243d veta druhá OSP, odvolací súd naň neprihliadal, čím dal príčinu, k dovolateľom správne konštatovanej, prípustnosti dovolania podľa § 238 ods. 2 OSP.

Konstruktívne vyznieva i kritika dovolateľa týkajúca sa nesúhlasu s názorom odvolacieho súdu, podľa ktorého na prejednávanú vec možno analogicky použiť rozhodnutie sp. zn. 1MOBdoV/7/2008. Porovnaním rozhodnutia sp. zn. 1MOBdoV/7/2008, podľa ktorého za zmenu spoločenskej zmluvy v zmysle § 141 Obchodného zákonníka je treba považovať aj zmenu sídla spoločnosti, s rozoberaným problémom v tejto právnej veci, nemožno objektívne dospieť k záveru, že obdobne platí, že ak dôjde k zmene veriteľa pri úverovej zmluve, dochádza aj k zmene v ručiteľskom záväzku, ktorý bol prijatý v prospech veriteľa úverovej zmluvy. Jedná sa o dva rozdielne prípady. Spoločenská zmluva obchodnej spoločnosti má jednu z podstatných náležitostí, nevyhnutných na jej platnosť, ustanovenie o sídle spoločnosti. Preto, ak dochádza k zmene sídla obchodnej spoločnosti, musí nevyhnutne dôjsť aj k zmene

spoločenskej zmluvy v tejto podstatnej náležitosti. Ručiteľský záväzok je záväzkom akcesorickým k zmluvnému vzťahu zakladajúcemu ručením zabezpečený záväzok. Nejde o podstatnú ani fakultatívnu náležitosť záväzkového vzťahu zakladajúceho zabezpečený záväzok. Ručiteľský záväzok je osobitným záväzkom vznikajúcim medzi inými subjektmi (veriteľ a ručiteľ, nie veriteľ a dlžník). Aj v prípade, že je ručiteľský záväzok obsiahnutý na spoločnej listine so zabezpečovaným záväzkom, musí byť posudzovaný takto osobitne. Pri postúpení pohľadávky preto nie je potrebný dodatok k záväzkovému vzťahu zakladajúcemu zabezpečovaný záväzok v časti ručiteľa. Okrem toho, dodatok k zmluve nemožno stotožňovať s inštitútom postúpenia pohľadávky. Dodatok k zmluve je dohodou zmluvných strán pri zmene obsahu záväzku (§ 516 Občianskeho zákonníka). Aj v prípade dodatku platí ustanovenie § 516 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktorý o ručiteľskom záväzku hovorí, že zabezpečenie práv, ktorých sa dohoda týka, trvá naďalej. Ak však k dohode došlo bez súhlasu ručiteľa, môže proti veriteľovi namietat' všetko, čo by mohol namietat', kedy dohoda nebola. Postúpenie pohľadávky, ku ktorému v spornom prípade došlo, nie je však dohodou podľa § 516 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ale je osobitným inštitútom zmeny záväzku v subjekte podľa § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Podľa § 524 ods. 2 Občianskeho zákonníka, s postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené.

Vzhľadom k citovanému ustanoveniu § 524 ods. 2 Občianskeho zákonníka, odvolací súd nenáležite, za súčasnej neakceptácie záväznosti právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci v rozhodnutí č. k. 1ObdoV/30/2006-541 zo dňa 30. júna 2008, skonštatoval, že „všetkými právami spojenými s pohľadávkou“ nie sú práva spojené s jej zabezpečením. Na tomto mieste je nutné poukázať na odvolacím súdom nerešpektovaný právny názor dovolacieho súdu, ktorým v poslednom odseku na strane 6 svojho zrušujúceho rozhodnutia správne a adekvátne objasnil, že Občiansky zákonník síce nemá ustanovenie, ktoré by rovnako, výslovne ako § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka, stanovovalo, že s postúpením pohľadávky prechádzajú na postupníka aj práva zo zabezpečenia pohľadávky, rovnaký účinok postúpenia pohľadávky však vyplýva z § 524 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého s postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené. Právami spojenými s pohľadávkou sú najmä práva, ktorými je pohľadávka zabezpečená, teda aj ručenie. Ručiteľský záväzok sa viaže na pohľadávkou a vo vzťahu k veriteľovi sa prejavuje ako právo veriteľa na zabezpečenie pohľadávky. Tak, ako sa zmenou

veriteľa nemení obsah dlžníkovho záväzku, nie je ani dôvod, aby sa menil obsah záväzku ručiteľa. Postúpením prechádza na postupníka existujúce zabezpečenie pohľadávky. Inak by nemala zmysel úprava § 528 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak splnenie postúpenej pohľadávky je zabezpečené záložným právom, ručením alebo iným spôsobom, je postupca povinný o postúpení pohľadávky podať správu osobe, ktorá zabezpečenie záväzku poskytla.

Na margo názoru odvolacieho súdu, že uplatnenie práv z ručiteľskej zmluvy bolo možné uplatniť len súčasne s konaním o pohľadávke ručením zabezpečenej, dovolací súd uvádza, že takúto povinnosť veriteľ nemá s poukazom na právnu úpravu ručenia obsiahnutú v ustanoveniach § 303 až § 312 Obchodného zákonníka, ktorá viaže vznik ručenia na jednostranné písomné vyhlásenie ručiteľa adresované veriteľovi, že ho uspokojí, ak dlžník voči nemu nespĺnil určitý záväzok. V doterajšom konaní bolo dostatočne preukázané, že záväzky ručiteľov sú bez vady a prešli na nadobúdateľa pohľadávky v celom rozsahu, že veriteľ vymáhal dlh aj od samotného dlžníka, ktorý však nebol schopný dlh uhradiť. Medzitým dlžník zanikol, čo však neznamená zánik samotného záväzku, a ani zánik jeho zabezpečenia. Keďže zabezpečený (hlavný) záväzok nezanikol zánikom dlžníka, trvá naďalej aj ručiteľský záväzok. Zánik dlžníka spôsobil, že nedošlo k uspokojeniu pohľadávky dlžníkom voči veriteľovi, čo potvrdzuje nárok na uplatnenie ručiteľského záväzku. Je potrebné prisvedčiť mienke dovolateľa, že ak by postúpením pohľadávky neprechádzali na postupníka aj zabezpečovacie záväzky, nemohlo by potom platiť ďalej ani napr. záložné právo. Skutočne sa jedná o podobnú situáciu a zabezpečovacie záväzky by pri výklade odvolacieho súdu stratili charakter zabezpečenia, resp. stratil by význam inštitút zmeny záväzku v subjekte na základe dohody účastníkov. K postúpeniu pohľadávky zabezpečenej ručením nie je potrebný súhlas ručiteľa. Ako typický zabezpečovací inštitút sa ručenie vyznačuje akcesoritou, t. j. je vedľajším záväzkom, ktorý môže existovať len popri hlavnom záväzkovom vzťahu. Ručiteľský záväzok sa viaže na pohľadávku, nie na dlžníka. Zabezpečenie pohľadávky trvá aj naďalej po tom, čo bola pohľadávka postúpená, na postupníka prechádza v takom stave, v akom sa nachádzala v čase jej postúpenia, postupník si môže uplatniť právo na uspokojenie svojej pohľadávky za rovnakých podmienok ako pôvodný veriteľ. K zmene nedochádza ani v postavení toho, kto poskytol zabezpečenie pohľadávky, tzn. ručiteľa, pretože zákon nevyžaduje na postúpenie jeho súhlas. Zo zákona, ani z ručiteľského vyhlásenia, nevyplýva právo ručiteľa rozhodnúť sa v prípade postúpenia pohľadávky zabezpečenej ručením, komu bude splácať záväzok, t. j. či postupcovi alebo

postupníkovi. V súdnej veci nedošlo pri postúpení pohľadávky k zhoršeniu postavenia ručiteľa a neboli dotknuté ani jeho práva, pretože nedošlo k zmene výšky zabezpečenia, žalobca žiadal v žalobe od ručiteľa splnenie záväzku v takej výške, aká pre neho vyplýva z ručiteľského vyhlásenia.

Nie je možné stotožniť sa ani so záverom odvolacieho súdu, že veriteľ môže pohľadávku zabezpečenú ručením postúpiť len v prípade, ak s tým písomne súhlasí ručiteľ. Platnosť ručenia je nutné posudzovať podľa ustanovení § 303 a nasl. Obchodného zákonníka. Skutočnosť, že prechod práva z ručenia nie je viazaný na súhlas ručiteľa, je zrejmá zo znenia ustanovenia § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka, v ktorom sa uvádza, že pri postúpení zabezpečenej pohľadávky prechádzajú práva z ručenia na postupníka v čase, keď postúpenie oznámil ručiteľovi postupca alebo preukázal postupník. K tomu sa žiada poznamenať, že podobne upravuje prechod práva z ručenia pri postúpení pohľadávky aj ustanovenie § 524 ods. 2 v nadväznosti na § 528 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Záverom dovolací súd konštatuje, že odvolací súd aj po zrušujúcom rozhodnutí dovolacieho súdu a vrátení veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (č. l. 541), v ktorom bol viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, v rozpore s touto viazanosťou, znova nesprávne právne posúdil danú vec. Ohľadom vytknutia nesprávnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom poukazujeme na odôvodnenie skoršieho rozhodnutia dovolacieho súdu, kde dovolací súd zaujal správny právny názor, že predmetom konania je pohľadávka zo zabezpečenia (ručením) záväzku zo zmluvy o úvere, pričom zmluva o úvere, resp. vzťahy z nej vzniknuté, bez ohľadu na povahu účastníkov, sa podľa § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka, považujú za obchodný záväzkový vzťah, ktorý sa spravuje záväzkovou časťou Obchodného zákonníka. V zmysle § 261 ods. 4 Obchodného zákonníka sa uvedenou časťou Obchodného zákonníka spravujú aj vzťahy, ktoré vznikli zo zabezpečenia záväzkov, ktoré sa spravujú Obchodným zákonníkom. Od uvedenej úpravy sa účastníci nemôžu odchyliť dohodou (§ 263 ods. 1 Obchodného zákonníka). Správne teda dovolací súd vyhodnotil, že zmluva o úvere, ktorú uzavrel dlžník s veriteľom, ako aj na ňu nadväzujúce prejavy žalovaných, ktorými prevzali na seba záväzok ručenia za záväzky z poskytnutia úveru, sa spravujú príslušnými ustanoveniami Obchodného zákonníka. Vzhľadom na znenie § 263 ods. 1 Obchodného zákonníka by tomu tak bolo, i keby sa dohodli inak (napríklad, ak by sa dohodli, že ručenie sa bude spravovať Občianskym zákonníkom), pričom správne poznamenal, že účastníci sa tak nedohodli. V úkonoch, ktorými ručiteľia zakladali ručiteľský

záväzok (ručiteľskými listinami) sa uvádza, že sa uzatvárajú podľa § 303 až 312 Obchodného zákonníka a § 546 a § 548 Občianskeho zákonníka. Dovolacím súdom bolo v jeho zrušujúcom rozhodnutí (č. l. 541) odvolaciemu súdu dostatočne objasnené, že keďže má Obchodný zákonník komplexnú úpravu ručenia, nepoužívajú sa pre ručenie v obchodných záväzkových vzťahoch ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce ručenie. Dôsledky postúpenia zabezpečenej pohľadávky výslovne upravuje § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka, z ktorého je zrejmé, že záväzok ručiteľa sa postúpením pohľadávky mení bez toho, aby sa muselo zameniť ručiteľské vyhlásenie, alebo aby musel ručiteľ iným spôsobom vyjadriť súhlas s postúpením. Jeho záväzok sa mení len v osobe veriteľa, teda v osobe, ktorej pohľadávku ručiteľ ručením zabezpečuje. Obsah záväzku sa nemení.

Po druhýkrát, t. j. i v tomto dovolacom konaní, dovolací súd znova uzatvára, že odvolací súd, rovnako ako prvostupňový súd, vychádzal pri rozhodovaní zo správneho skutkového zistenia, že pôvodný veriteľ postúpil pohľadávku terajšiemu žalobcovi. Na rozdiel od správne vyvodeného právneho záveru súdu prvého stupňa (č. l. 487), však odvolací súd z uvedeného zistenia vyvodil nesprávny právny záver, že ručiteľský záväzok žalovaných je záväzkom iba voči pôvodnému veriteľovi a nepôsobí voči postupníkovi, ktorým je súčasný žalobca, pretože nedošlo k dohode o zmene ručiteľského záväzku.

So zreteľom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, vyhodnotil dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu za nesprávny z dôvodov uvedených v dovolaní, čím sa stotožnil s názorom dovolateľa, že odvolací súd vydal rozhodnutie spočívajúce na nesprávnom právnom posúdení veci, keď zmenil odvolaním napadnutý rozsudok prvostupňového súdu, tak, že žalobu zamietol. Nestotožnil sa ale s dovolacím petitom, ktorým dovolateľ žiadal zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu a vrátenie mu veci na ďalšie konanie. Účelnejším sa v danom prípade dovolaciemu súdu javila zmena rozsudku odvolacieho súdu v zmysle § 243b ods. 2 veta druhá OSP. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 veta druhá OSP zmenil tak, že rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

O trovách konania rozhodol dovolací súd podľa § 243b ods. 5 OSP v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP. V tomto dovolacom konaní vzniklo úspešnému žalobcovi právo na náhradu trov dovolacieho a odvolacieho konania.

Nakoľko si žalobca v dovolaní trovy dovolacieho konania uplatnil v súlade s § 151 ods. 1 veta prvá OSP, ale najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia dovolacieho súdu, si ich nevyčísľil, mohol mu dovolací súd priznať v zmysle § 151 ods. 2 pred bodkočiarkou OSP len trovy dovolacieho konania vyplývajúce zo spisu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, s výnimkou trov právneho zastúpenia, ktoré v tomto prípade pozostávajú z ním zaplateného súdneho poplatku za dovolanie v sume 22 576,18 eur /680 130,- Sk/ (č. 1. 528 v spojení s č. 1. 523).

Keďže dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu, prináležalo žalobcovi právo aj na náhradu trov odvolacieho konania. Žalobca si síce trovy odvolacieho konania uplatnil v súlade s § 151 ods. 1 veta prvá OSP (č. 1. 502 – na pojednávaní pred odvolacím súdom dňa 09. 11. 2005 a č. 1. 556 – na pojednávaní pred odvolacím súdom dňa 28. 10. 2009), avšak najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia dovolacieho súdu, ktorým sa konanie končí, si ich nevyčísľil. Dovolací súd mu ich náhradu nemohol priznať s odkazom na ustanovenie § 151 ods. 2 za bodkočiarkou OSP, podľa ktorého, ak takému účastníkovi okrem trov právneho zastúpenia iné trovy zo spisu nevyplývajú, súd mu náhradu trov konania neprizná a v takom prípade súd nie je viazaný rozhodnutím o prisúdení náhrady trov konania tomuto účastníkovi v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

K uvedeným záverom dospel dovolací päťčlenný senát jednohlasne.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 29. marca 2012

JUDr. Juraj Seman, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: H.